

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Hieronymi Stridonensis, Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyteri Cardinalis Epistolae In Tres Libros distributae

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Coloniae Agrippinae, 1674

I. Ad Magnum Oratorem Romanum, Sebesium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37862

LIBER SECVNDVS
EPISTOLARVM
B. HIERONYMI,

Quæ non adeò esse familiares, uti
precedentes, sed sublimiora &
digniora quædam ad-
ferre videntur.

*1. Hieronymus Magno Oratori Romano. Docet nec
sibi, nec Christianis vitio vertendum esse, quòd suis
litteris & scriptis Ecclesiasticis literas ethnicorum
admisceant. Præcipua est probatio à veterum
scriptorum & patrum exemplis.*

SEBESIUM nostrum tuis monitis profe-
cisse, non tam epistola tua, quàm ipsius
pœnitentia didicimus. Et mirum in mo-
dum plus correptus placuit, quàm errans
læserat. Certaverunt inter se indulgentia
parentis & filij pietas : dum alter præteritorum
non meminit, alter in futurum quoque officia
pollicetur. Undè & mutuò nobis tibi que gauden-
dum est: quia nos filium recepimus, tu discipulum
comprobasti. Quòd autem quæris in calce episto-
læ

IBE

lætuae, cur in opusculis nostris secularium literarum interdum ponamus exempla, & candorem Ecclesiae, ethnicorum sordibus polluamus: responsum breviter habeto. Nunquam hoc quare, nisi te totum Tullius possideret, si scripturae sanctas legeres, si interpretes earum, omisso vocabulo evolveres. Quis enim nesciat, & in Mosaicis & in Prophetarum voluminibus quaedam affinita de gentiliū libris, & Salomonem philosophum Tyri & nonnulla proposuisse, & aliqua respondisse? Unde in exordio Proverbiorum commone ut intelligamus sermones prudentiae, versutiaeque verborum, parabolas & obscurum sermonem, & ista sapientum & aenigmata, quae proprie Dialecticorum & Philosophorum sunt. Sed & Paulus Apostolus Epimenidis Poetae abusus versiculo est, scribens ad Titum: *Κρητες ἀειψεύσαι κακὰ θηρία, γαστέρας ἀργαί.* Id est, Cretenses semper mendaces, manibilia bestiae, ventres pigri. Cujus heroici hemistichii postea Callimachus usurpavit. Nec mirum, si apud Latinos metrum non fervet ad verbum expressa translatio, cum Homerus eadem lingua versus in prosam, vix cohaereat. In alia quoque epistola Menandri ponit Senarium: *Φθείρον γὰρ ἢ ἢν κρησὶ ἀμιλίαι κακῆ.* Id est, corrumunt enim bonos mores colloquia prava. Et apud Athenienses in Martis curia disputans Aratum testem vocat. Ipsius enim & genus sumus, quod graecum dicitur: *τῆ γὰρ τῆ γένεσις*. Et est clausula versus heroici. Ac ne parum hoc esset, ductor Christiani exercitus & orator invictus pro Christiana causa agens, etiam inscriptionem fortuita morte torquet in argumentum fidei. Didicerat enim

* supercilio.

Prov. 1.

Tit. 1.

2. Cor. 15.

* confabulationes pessimae.

Paulus

Act. 17.

à vero David, extorquere de manibus hostium
gladium, & Golia superbissimi caput proprio
mucrone truncare. Legerat in Deuteronomio
Domini voce præceptum, mulieris captivæ ra-
dendum caput, supercilia, omnes pilos & unguis
corporis amputandos, & sic eam habendam in
conjugio. Quid ergo mirum, si & ego sapien-
tiam secularem propter eloquij venustatem, &
membrorum pulchritudinem de ancilla atque ca-
ptiva Israelitidum facere cupio? Et si quicquid
in eâ mortuum est Idololatriæ, voluptatis, erro-
ris, libidinum, vel præcido, vel rado: & mixtos
purissimo corpori, vernaculos ex ea genero Do-
mino Sabaoth? Labor meus in familia Christi
proficit: stuprum in alienam auget numerum
conservorum, Osee accepit uxorem fornicariam
Gomer filiam Debelaim, id est, dulcedinem: &
nascitur ei de meretrice fili⁹ Iezrael, qui vocatur
semen Dei Esaias novaculâ acutâ barbam & cru-
ta radit peccantium. Et Ezechiel in typo forni-
cantis Hierusalem tondet cæsariem suam: ut
quicquid in ea absque sensu & vita est, auferatur.
Cyprianus vir & eloquentiâ pollens, & martyrio,
Firmiano narrante mordetur, cur adversus De-
metrianum scribens, testimonijs usus sit Prophe-
tarum & Apostolorum: quæ ille ficta & commen-
titia esse dicebat, & non potius Philosophorum
& Poetarum, quorum authoritati ut ethni-
cus contraire non poterat. Scripserunt con-
tra nos Celsus atque Porphyrius. Priori Ori-
genes, alteri Methodius, Eusebius & Apol-
linarius fortissimè responderunt. Quorum
Origenes octo scripsit libros. Methodius usque ad
decem

1. Reg. 27.

Deut. 21,

Osee. 1.

Esai. 7.

Ezech. 5.

Cyprian.

decem millia procedit versuum. Eusebius & pollinarius viginti quinque & triginta volumina condiderunt. Lege eos, & inuenies nos compactione eorum imperitissimos: & post tanti temporis otium vix quasi per somnium, quod pueri dicimus, recordari. Julianus Augustus septembris in expeditione Parthica aduersum Christum evomuit verius, quàm scripsit: & juxta fabulas parturum suo se ense laceravit. Si contra hunc scriberent auctores, puto interdices mihi, ne rabidum canem philosophorum & Stoicorum doctrinis, idem Herculis clavâ repercutiam. Quanquam Nazarenus nostrum (ut & ipse solebat dicere) Galileus statim in praelio senserit, & mercedem linguæ perdidit: contumelijs perfossus acceperit. Iosephus antiquitatem approbans Judaici populi duos libros scripsit contra Appionem Alexandrinum Grammaticum: & tanta secularium professorum testimonia, ut mihi miraculum subeat, quomodo vir Hebræus & ab infantia sacris literis eruditus cunctam Græcorum bibliothecam evolveret. Quid loquar de Philone, quem vel alterum, vel secundum Judæum Platonem Critici pronuntiant? Curram per singulos. Quadratus Apostolorum discipulus & Atheniensis Pontifex Ecclesie nonne Adriano principi Eleusinae sacra invicti librum pro nostra religione tradidit? Et tantæ admirationi omnibus fuit, ut persecutionem gravissimam illius excellens sedaret ingenium. Aristides philosophus, vir eloquentissimus eidem principi Apologeticum pro Christianis obtulit contextum philosophorum sententijs: quem imitatus postea Justinus, & ipse Philosophus, Antonius

Julianus.

*Galileus
dicitur
Christus.
Iosephus.*

Philo.

Quadratus.

Aristides

Justinus.

no Pio & filijs ejus, Senatuque librum contra gentes tradidit, defendens ignominiam crucis, & resurrectionem Christi totâ prædicans libertate. Quid loquar de Melitone Sardenfi Episcopo? Quid de Apollinario Hierapolitanæ Ecclesiæ sacerdote, Dionysioque Corinthiorum Episcopo, & Tatiano & Bardesane, & Irenæo Photini martyris successore? qui Origenis haereson singularum venena, ex quibus Philosophorum fontibus emanarint, multis voluminibus explicarunt. Pantanus Stoicæ sectæ philosophus ob præcipuæ eruditionis gloriam à Demetriano * Alexandria Episcopo missus est in Indiam, ut Christum apud Brachmanas, & illius gentis philosophos prædicaret. Clemens Alexandriae Ecclesiæ presbyter, vir meo judicio omnium eruditissimus, octo scripsit Stromatum libros, & totidem ὑποτυπώσεων, id est, dispositionum, & alium contra gentes, Pædagogici quoque tria volumina. Quid in illis indoctum? imò quid non è media philosophia est? Hunc imitatus Origenes decem scripsit Stromateas, Christianorum & philosophorum inter se sententias comparans, & omnia nostræ religionis dogmata de Platone & Aristotele, Numenio Cornutoque confirmans. Scripsit & Militiades * contra gentes volumen egregium. Hipolytus quoque & Apollonius Romanæ urbis Senatores propria opuscula condiderunt. Extant & Julij Africani libri, qui temporum scripsit historias: & Theodori, qui postea Gregorius appellatus est, viri Apostolicorum signorum atque virtutum, & Dionysij Alexandrini Episcopi: Anatolij quoque Laodicenæ Ecclesiæ sacerdotis, nec non presby-

Panta-
nus.* Deme-
trio.Clemens
Alexan.

Origenes.

* Mili-
ciades.Julius.
African.Theodo-
rus.

presbyterorum Pamphili, Pierij, Luciani, Malchionis, Eusebij Cæsariensis Episcopi, & Euthathii Antiocheni, & Athanasij Alexandrini: Eusebij quoque Emisēni, & Triphillij Cyprij, & Alterij Scythopolitæ, & Serapionis Confessoris, Titi quoque Bostrensis Episcopi, Cappadocumque Basilij, Gregorij, Amphiloehij. Qui omnes in tantum Philosophorum doctrinis atque sententijs suos refarciunt libros, ut nescias quid illis primùm admirari debeas, eruditionem seculi, an scientiam scripturarum. Veniam ad Latinos. Quid Tertulliano eruditius? quid acutius Apologeticus ejus, & contra gentes libri curam seculi obtinent disciplinam. Minutius Felix causidicus Romani fori, in libro, cui titulus est, Octavius: & in altero contra Mathematicos, si tamen inscriptio non mentitur authorem, quid gentiliū scripturarum dimisit intactum? Septem libros adversus gentes Arnobius edidit: totidemque discipulus ejus Lactantius, qui de ira quoque & opificio Dei duo volumina condidit, quos si legere volueris, Dialogorum Ciceronis in eis *επιτομήν* reperies. Victorino martyri in libris suis licet desit eruditio, tamen non deest eruditionis voluntas. Cyprianus, quod idola Dei non sint, quâ brevitare, quâ historiarum omnium scientiâ, quoque verborum & sensuum splendore perstrinxit? Hilarius meorum confessor temporum & Episcopus, duodecim Quintiliani libros & stylo imitatus est & numero: brevisque libello, quem scripsit contra Dioscorum medicum, quid in literis possit, ostendit. Juvenus presbyter sub Constantino historiam Domini Salvato-

*Tertull.**Minutius.**Arnob.**Victorin.**Cyprian.**Hilarius.**Juvenus.*

ris verbis explicavit : nec pertimuit * Evan- * evan-
 gelicam majestatem sub metri leges mittere. De gelij ve-
 catefis vel mortuis, vel viventibus taceo, quo- ritatem.
 rum in scriptis suis & vires manifestæ sunt, & vo-
 luntas. Nec statim pravâ opinione fallaris, con-
 tra gentes hoc esse licitum, in alijs disputationi-
 bus dissimulandum : quia omnes penè omnium
 libri, exceptis his, qui cum Epicuro literas non
 didicerunt, eruditionis doctrinæque plenissimi
 sunt. Quanquam ego illud magis reor, quod di-
 scanti venit in mentem, non te ignorare quod
 semper à doctis viris usurpatum est : sed per te
 mihi proponi ab alio quæstionem, qui fortè pro-
 pter amorem historiarum Salustij, Calphurnius
 cognomento Lanarius sit. Cui, quæso, ut sua-
 deas, ne vescentium dentibus edentulus invi-
 deat, & oculos caprearum talpa contemnat. Di-
 ves (ut cernis) ad disputandum materia; sed jam
 epistolaris angustia finienda est.

*II Hieronymus Paulino. Ad sacrarum literarum
 studium varijs exemplis provocat simulque illarum
 difficultatem ostendit, & studium in sacris
 discendis necessarium probat : postremò
 de perfecto mundi contemptu disserit.*

FRater Ambrosius tua mihi munuscula perfe-
 rens, detulit & suavissimas literas: quæ à prin-
 cipio amicitiarum, fidem jam probatæ fidei, & ve-
 teris amicitia præferrebant. VERA ENIM illa
 necessitudo est, & Christi glutino copulata,
 quam non utilitas rei familiaris, non præsen-
 tia